

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
Слов'янський державний педагогічний університет

ГУМАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Науково-методичний збірник
(Випуск XVII)

Слов'янськ - 2002

ISBN 5-7763-4577-4

Гуманізація навчально-виховного процесу: Збірник наукових праць. Випуск XVII. /За загальною редакцією проф. В.І.Сипченка – Слов'янськ: Видавничий центр СДПІ, 2002. — 264 с.

Редакційна колегія:

Льогенький Г.І. – доктор педагогічних наук, професор (відповідальний редактор).

Сипченко В.І. – кандидат педагогічних наук, професор (заступник головного редактора)

Євтух М.Б. – академік АПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Шевченко Г.П. – член-кореспондент АПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Григоренко В.Г. - доктор педагогічних наук, професор.

Ляшенко О.І. - доктор педагогічних наук, професор.

Солодухова О.Г. – доктор психологічних наук, професор.

Золотухіна С.Т. – доктор педагогічних наук, професор.

Пономарьова Г.Ф. – кандидат педнаук, доцент

У збірнику наукових праць представлені результати досліджень науковців, які працюють над проблемами розвитку сучасної освіти та науково-педагогічної думки у теоретичному, історичному та практичному аспекті.

Для науковців, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів, практичних працівників системи освіти.

Збірник підготовлено за матеріалами наукових досліджень викладачів та аспірантів Слов'янського державного педагогічного інституту та інших вузів України, Харківського педагогічного коледжу.

Збірник наукових праць є фаховим виданням із педагогічних наук (Бюлетень ВАК України № 3, 1999р.).

The following miscellany shows the result of the researches of the scholars, who work at the problems of the developing modern science and scientific-pedagogical thought in t historical and practical aspects.

For scholars, teachers, postgraduates, students of pedagogical educational institutions worker of education.

Рецензенти:

О.М. Психота - доктор педагогічних наук, професор (Миколаївський державний університет).

С.Я. Харченко - доктор педагогічних наук, професор, (Луганський державний педагогічний університет імені Тараса Шевченка).

Друкуються за рішенням Вченої ради
Слов'янського державного педагогічного інституту
(протокол № 3 від 25.11.2002 р.).

ISBN 5-7763-4577-4

компонентів мислення з акцентом на той чи на інший в залежності від доцільності. На це варто звертати увагу вчителю, що працює в класі з поглибленим вивченням математики, обираючи методи і засоби навчання під час організації і управління евристичною діяльністю.

Література

1. Богоявленский Д. Н. Формирование приемов умственной работы учащихся как путь развития и активизации мышления // Вопросы психологии. – 1962. – №4. – С. 13-17.

2. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – М.: Просвещение, 1968. – 374с.

3. Калмыкова З. И. Продуктивное мышление как основа обучаемости. – М.: Педагогика, 1981. – 200с.

4. Кон. И. С., Фельдштейн Д. И. Отрочество как этап жизни и некоторые психолого-педагогические характеристики переходного возраста. – В кн. Хрестоматия по психологии. Учебное пособие для студентов педагогических институтов./ Составил В. В. Мироненко, Под редакцией А. В. Петровского. – 2-е издание, переработанное и дополненное, 1987, - 447с.

5. Крутецкий В. А. Психология обучения и воспитания школьников. М. : Просвещение, 1976.- 303с.

6. Лейтес Н. С. Умственные способности и возраст. М.: Педагогика. 1971. – 279с.

7. Фридман Л. М. Психолого-педагогические основы обучения математике в школе. – М.: Просвещение, 1983. – 160с.

8. Шапиро С. И. Психологический анализ структуры математических способностей в старшем школьном возрасте// Вопросы психологических способностей. – М.: Педагогика. – 1973. – С. 90-129.

Курбанова Е.А., Колюпанова А.А.

ИЗУЧЕНИЕ НЕКОТОРЫХ ФАКТОРОВ ВЛИЯЮЩИХ НА ВОЗНИКНОВЕНИЕ ДРУЖЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ В ЮНОШЕСКОМ ВОЗРАСТЕ

Жизнь человека – существа социального, протекает в обществе, являющимся одновременно не только средой становления и развития личности, индивидуальности, но и строгим цензором, налагающим множество «табу», стереотипов, правил, находящихся свое отражение в общественной морали.

Но как не велики различия между современным обществом и общественной моралью, и предыдущим ходом истории развития и становления украинского государства, индивид становится личностью, постигая искусство жизнедеятельности, общечеловеческие ценности: добро, зло, красоту, природу, любовь, дружбу. Система этих ценностей является своеобразным фундаментом ценностных, мировоззренческих взглядов человека.

Поэтому, выбирая тему нашей научно-исследовательской работы, мы остановились на исследовании факторов влияющих на возникновение эмоциональной привязанности и межличностных отношений личности. Юношеский период связан с эмоциональными, интеллектуальными, морально-нравственными изменениями, обусловленными новообразованиями в сфере индивидуального сознания, формирования образа «Я». Именно это представляет **актуальность** рассмотрения данной темы в рамках юношеского возраста.

В психологии проблема возникновения дружеских отношений рассматривалась в основном в рамках возникновения аттракции и эмпатии, но в основном рассматривался вопрос о роли сходства характеристик объекта и субъекта восприятия, о роли «экологических» характеристик. Изучив статьи и монографии Б.Ф. Ломова, Г.М. Андреевой, И.С. Кона, А.В. Мудрика, А.В. Петровского, П. Грийома, М. Дауголл, Л. Валлона, П.Гибо и др. в нашей работе мы также рассматриваем влияние ценностных ориентаций на формирование дружеских отношений в юношеском возрасте.

В рамках данной работы дружба рассматривается нами как вид устойчивых индивидуально-избирательных межличностных отношений, характеризующихся взаимной привязанностью участников, усилением процессов аффилиации взаимными ожиданиями ответных чувств и предпочтительности. Дружба рассматривается нами как один из уровней аттракции, поскольку аттракция есть не только процесс формирования привлекательности субъектов общения, но и продукт этого процесса, выражающий некоторое качество отношений.

В качестве **цели** исследования мы определили изучение некоторых факторов, влияющих на формирование дружеских отношений в юношеском возрасте.

Данная цель определила следующие **задачи**, которые решались в ходе нашей работы: изучить сходство характеристик восприятия в процессе формирования дружеских отношений; изучить влияние «экологических» характеристик, материальных факторов на формирование дружеских отношений в юношеском возрасте; рассмотреть влияние ценностных ориентаций на возникновение дружеских отношений; сопоставить цветовые представления понятий «друг» и «враг».

Выполнение поставленных задач осуществлялось с помощью методик: «Ценностные ориентации» Рокича, методики «ЦТО» (использовался цветоассоциативный эксперимент процедура которого была разработана авторами теста Е.Ф. Бажиняли, А.М. Эткиндром, в рамках этой методики оценивались понятия «друг», «идеальный друг», «Я», «враг»); анкета «Дружеские отношения» (направленная на изучение факторов, влияющих на возникновение дружеских отношений в юношеском возрасте).

Объектом нашего исследования стали 47 испытуемых в возрасте от 15 до 18 лет. В группу №1 учащиеся 11 класса ЗОШ №115 г. Донецка входят 26

человек, в группу №2 членов «Имидж-класса» Областного Дворца детского и юношеского творчества вошли 21 человек. Состав выборки (класс общеобразовательной школы и внешкольное творческое объединение) позволяют произвести анализ изучаемых факторов в сравнении.

Анализ некоторых факторов, влияющих на возникновение дружеских отношений показал:

Факторами, влияющими на возникновение дружеских отношений в юношеском возрасте являются: «общность интересов» (по выборке 93,6% испытуемых), «симпатия к человеку» (30,6% испытуемых), «совместные привычки» (51% испытуемых). При этом учащиеся ЗОШ отдают предпочтение «симпатии к человеку» (92% испытуемых), а участники творческого объединения «общности интересов» (100% испытуемых).

Возникновение расположения к потенциальному другу связано с привлекательностью черт его характера, а именно:

чувство юмора (1е рейтинговое место в перечне качеств характеризующих привлекательность друга);

общительность (2е рейтинговое место);

ум, эрудиция (3е рейтинговое место);

доброта (4е рейтинговое место).

Оценивая себя, как субъекта дружеских отношений, испытуемые также характеризуют свою привлекательность как друга ставя на первые места рейтинговой позиции соответствующие черты характера:

чувство юмора (1е рейтинговое место);

общительность (2е рейтинговое место);

искренность (3е рейтинговое место).

Факторами, оказывающими определенное влияние на возникновение дружеских отношений в юношеском возрасте оказываются «экологические факторы»: принадлежность к одной компании (53,1% испытуемых), «близость места жительства» (23,4% испытуемых).

«Приятная внешность» (9е рейтинговое место), «стиль одежды» (14 рейтинговое место), являются факторами, оказывающими незначительное влияние на выбор друга.

В исследовании принимали участие 80,5% уч-ся из семей со средним достатком, 19,1% учащихся воспитываются в семьях, где есть не значительные финансовые затруднения. В связи с этим в рейтинговой оценке привлекательных черт друга «авторитет, возможности родителей друга» - занимает 17 рейтинговое место; в рейтинге ценностных ориентаций (методика Рокича), где «материально обеспеченная жизнь» занимает 11 рейтинговое место. Из чего мы можем сделать вывод о том, что материальное положение потенциального друга не является фактором, влияющим на его выбор в юношеском возрасте.

Можно отметить, что не смотря на значимость дружбы в юношеском возрасте в рейтинге ценностных ориентаций эта ценность занимает у группы

№1 відповідно - 6 місце, а у групи №2 - 7 місце, таким образом, виникнення дружби є однією з значимих цінностей, однак, в гр. №1 в більшій мірі має направленість на самостійну, в тому числі сімейну життя, а в гр. №2 - на активну творчу життя.

Аналіз рейтингової оцінки ціннісних орієнтацій по списку інструментальних цінностей показав, що значимим для респондентів є почуття юмору (1я і 2я групи - 2е рейтингове місце), що корелює з відповідями на питання №6 анкети «Дружескі відносини».

Цвіт, отождествлюваний з поняттям «друг», займає перші позиції в кольоровому ряду випробуваних, а цвіт, отождествлюваний з поняттям «враг», займає кінець кольорового ряду.

С поняттям «друг» у 31№ випробуваних асоціюється зелений цвіт, що характеризується як «еластична (пружка) напруженість», виявляюча упорство, спротивляючість змін, самостійність.

Інтересним є факт, що в гр.№2 поняття «друг» у 11,7№ випробуваних асоціюється з сірим і коричневим кольорами, що характеризує потенційного друга, як слабого, нерішучого, розслабленого і т.д., що можна пояснити лідерськими тенденціями групи вихованців творчого об'єднання.

В гр.№1 (36%) і гр.№2 (41%) з поняттям «враг» частіше всього асоціюється чорний цвіт.

С урахуванням результатів дослідження були проведені тренінгові програми, направлені на вибір адекватних форм взаємодії старшокласників при виникненні дружеских відносин, ток-шоу «Мій друг - хто він?». В подальшому ця проблема отримає своє углиблення в наступних роботах авторів.

Література

1. Агеев В.С. Психологія міжгрупових відносин. - М.: МГУ, 1983. - 138с.
2. Асмолова А.Г. Личність як предмет психологічних досліджень - М.: МГУ, 1984. - 103.
3. Кон І.С. В пошуках себе - М.: Політиздат, 1984. - 333с.
4. Кон І.С. Психологія ранньої юності - М.: просвіщення, 1989. - 254с.
5. Кон І.С. Психологія юнацького віку. - М.: Просвіщення, 1979. - 174с.
6. Кон І.С. Соціологія особистості - М.: Політиздат, 1967.

Любчук О.К.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЩОДО РОЗВИТКУ ПСИХОКОРЕКЦІЙ В УКРАЇНІ

Успішність корекції обумовлена необхідністю вивчення психологічної структури порушень та її генезису. Корекційні зусилля повинні бути

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ	3
Яворська С.Т. ПОГЛЯДИ НА МЕТОДИКУ НАВЧАННЯ ГРАМОТИ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ СТ.)	3
Редькіна Л.І. РОЗВИТОК СВІТСЬКОЇ І ДУХОВНО-РЕЛІГІЙНОЇ ОСВІТИ КАРАЇМІВ КРИМУ НАПРИКІНЦІ ХІХ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ	12
Рукасова С.О. РОЗВИТОК ЖІНОЧОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В СЕРЕДИНІ ХІХ СТОЛІТТЯ	20
Борщов В. ВОЗНИКНОВЕННЯ І НЕОБХОДИМОСТЬ ОРГАНОВ ПРАВОПОРЯДКА	25
Зеленська Л.Д. ПРОБЛЕМИ ШКІЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ І.В.НЕТУШИЛА	32
ВИЩА ШКОЛА	37
Внукова І.П., Ковальова О.В. РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ	37
Чупилко Г.Р. ОЗНАЙОМЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ З НОВИМИ ПЕДАГОГІЧНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ НА ОСНОВІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ	43
Авдяниц Г.Г. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ	48
Макарова Л.М. ОРІЄНТАЦІЯ МОЛОДІ НА ОВОЛОДІННЯ ПЕДАГОГІЧНОЮ ПРОФЕСІЄЮ (ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ)	51
Вишневська Л.О. РОЛЬ ПРИНЦИПІВ ТОЛЕРАНТНОСТІ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ	58
Смиренский В.М. СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ	62
Мазяж О. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗНАТЬ І ВИХОВАННЯ ОСНОВ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ	69

Погорєлова С.М. СИСТЕМА РОБОТИ ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН ХАРКІВСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ ПО ФОРМУВАННЮ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ.....	72
Прокопенко Л.І. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ЕКОЛОГІЧНОГО АТЕЛЬЄ ХАРКІВСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ.....	77
Стоянов В.А. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР СОЦІАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ.....	79
Саєнко Н.В. ВІДБІР ЗМІСТУ ГАЗЕТНИХ СТАТЕЙ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ВУЗІВ ПРИ РОБОТІ З ІНОЗЕМНОЮ ПЕРІОДИКОЮ.....	83
Степанець І.О. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ЯК ЗАСІБ СТИМУЛЮВАННЯ РОСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ОСОБИСТІСНОЇ ЗРІЛОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.....	86
Тетьоркіна В.А. РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ХАРКІВСЬКОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ.....	89
Яровий К.О. ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	92
ЗАГАЛЬНА ШКОЛА	99
Чернишов Д.О. ІНТЕГРАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ЦІЛЕСПРЯМОВАНОГО ФОРМУВАННЯ І САМО ФОРМУВАННЯ ІНЖЕНЕРНОГО СТИЛЮ МИСЛЕННЯ УЧНІВ ТЕХНІЧНОГО ЛІЦЕЮ.....	99
Ченіга В.Т. ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ СЛУХАННЯ МУЗИКИ.....	105
Горбасенко С.О. ОСОБЛИВОСТІ ГРУПОВОЇ РОБОТИ УЧНІВ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ НАВЧАННЯ.....	108
Голоденко Н. Н., Гриценко Ю. Н. ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ ИЗУЧЕНИЯ КОМПЬЮТЕРНОЙ ТЕХНИКИ СТУДЕНТАМИ ВУЗА.....	114
Приходченко К.І. РОЛЬ ПІДРУЧНИКА З ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ ЖИТТЄВОЇ САМОТВОРЧОСТІ.....	119

ПОЧАТКОВА ШКОЛА	125
БАДЕР В.І. НАВЧАННЯ Й ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ.....	125
ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ	129
ЛАШЧИНА С.В. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ – ОСНОВА ВИХОВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЧУТЛИВОСТІ ДОШКІЛЬНИКА.....	129
ВИХОВАННЯ	132
ОНИШУК Л. ГУМАНІСТИЧНИЙ ХАРАКТЕР ЗМІСТУ І МЕТОДІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ.....	132
ГОЦКАЛО Н. МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	139
ГРЕБЕНЮК О. ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ.....	147
БАБАКІНА О.О. ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ В КОНТЕКСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ.....	150
ВЕРЕБЕНЕЦЬ Т.П. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	153
МАЛИШЕВА О. ЛЮДИНА ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ПРИРОДИ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	157
ОПАЛЮК О.М. ВПЛИВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА НА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	160
ОЛІЙНИК О.І. ШЛЯХИ ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	164
СЕРГЕЄВА В.Е. ВЗАИМОСВЯЗЬ ОБЩЕЧЕЛОВЕЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ И ДУХОВНОГО КАТАРСИСА ЛИЧНОСТИ.....	169
ТКАЧЕВА В.А. ИСКУССТВО КАК ОСНОВНОЕ СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ЭСТЕТИЧЕСКИХ ПОТРЕБНОСТЕЙ ЛИЧНОСТИ.....	177
ЧУЛКОВА Л.О. КОМУНІКАТИВНІ ВМІННЯ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ВЧИТЕЛЯ.....	183

Юцевич Ю.Є. СТАН МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	189
ПСИХОЛОГІЯ	199
Співак Я., Співак Л. МИСЛЕННЯ ЯК СКЛАДНИК ІНТЕЛЕКТУ	199
Скафа О.І., Власенко К.В. УРАХУВАННЯ ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ЕВРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИЦІ	203
Курбанова Е.А., Коліупанова А.А. ИЗУЧЕНИЕ НЕКОТОРЫХ ФАКТОРОВ ВЛИЯЮЩИХ НА ВОЗНИКНОВЕНИЕ ДРУЖЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ В ЮНОШЕСКОМ ВОЗРАСТЕ	209
Любчук О.К. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЩОДО РОЗВИТКУ ПСИХОКОРЕКЦІЇ В УКРАЇНІ	212
Овчар О.М. ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕВІАЦІЙ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ СТРОКОВОЇ СЛУЖБИ	216
Харченко Н. ЗНАЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЛОГІКИ В МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ МІРКУВАННЮ	225
ДЕФЕКТОЛОГІЯ	233
Торшина Л.Г., Попова О.М. ГОТОВНІСТЬ ВИПУСКНИКІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ЛОГОПЕДИЧНОЇ КОРЕКЦІЇ В УМОВАХ СПЕЦІАЛЬНИХ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДІТЕЙ	233
Ковальчук В.А. ОСОБЛИВОСТІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДОШКІЛЬНИКІВ З НЕЖИВОЮ ПРИРОДОЮ	236
Одинченко Л.К., Резніченко Н.В. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТОВНИХ АСПЕКТІВ КОРЕКЦІЙНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ У СПЕЦІАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ	241
Татьянчикова І.В., Олексійова О.В. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ОРІЄНТАЦІЙ ВІДНОСНО МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ДОПОМІЖНОЇ ШКОЛИ	244
Шамко Л.Ю. ФОРМИРОВАНИЕ СОЦИАЛЬНОГО ПОВЕДЕНИЯ У ДОШКОЛЬНИКОВ С ЗАДЕРЖКОЙ ПСИХИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ....	247

ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА 252

Шутова М.О.

**ДИФФЕРЕНЦІАЦІЯ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЗМІСТУ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В США 252**

СЕРГЕЄВА Н.В.

**РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ УЧАЩИХСЯ
СРЕДСТВАМИ ТЕАТРАЛЬНОГО ИСКУССТВА В ПРОЦЕССЕ
ЭСТЕТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В ШКОЛАХ ФРАНЦИИ 259**

ЗМІСТ 266